

Взявши курс на входження в європейський освітній простір, Україна здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті вимог Болонського процесу, приділяючи особливе значення якості освіти. На першому етапі необхідно зблизити освітні рівні в різних державах, створити загальноєвропейську систему освіти відповідно до національних напрямків підготовки, близькими термінами навчання і високою якістю підготовки спеціалістів.

Оцінка якості освіти буде визначатися не продовжуваністю чи змістом навчання, а тими знаннями, вміннями та навичками, які одержуватимуть випускники. Також будуть визначені стандарти транснаціональної освіти. Оцінку будуть давати акредитаційні агентства, незалежно від національних урядів та міжнародних організацій. Національне законодавство про працю буде скореговане таким чином, що випускник будь-якого університету зможе одержати роботу в будь-якій країні Європи. Приєднання України до Болонської декларації, інтеграція системи освіти України в систему Європейських стандартів дасть можливість порівнювати диплом випускника українського університету до диплому провідних європейських університетів.

І. М. Парасій-Верзуненко, канд. екон. наук,
професор кафедри обліку в кредитних
та бюджетних установах та економічного аналізу

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ УЧБОВИХ ЗАКЛАДАХ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Реформування системи підготовки студентів економічних спеціальностей в світлі Болонської конвенції повинно проводитись за такими напрямками:

- максимальне наближення навчальних планів до європейських стандартів, як за переліком навчальних дисциплін, так і за їх обсягом (кількості годин), структурним співвідношенням та логічною послідовністю;
- розширення форм та методик вивчення дисциплін (дистанційне навчання, самостійна робота, індивідуально-консультативної роботи, підготовка кейсів); зменшення формального підходу до них;
- удосконалення системи оцінювання знань студентів, особливо на підсумковому контролі;

- перегляд змісту навчальних дисциплін з урахуванням вимог сьогодення;
- посилення практичної направленості наукових дисциплін, що викладаються у ВНЗах.

Кожний напрям реформування навчального процесу потребує серйозних науково-методичних досліджень та розробок, проте ключовими, найбільш складними та трудомісткими, є два останні. Найважливішою проблемою є посилення змісту (навчальних програм) окремих дисциплін. Еволюційний розвиток наук, застосування передового іноземного досвіду, безумовно, позитивно впливають на їх інформаційне наповнення та удосконалення. Проте використання іноземного досвіду має відбуватися не шляхом простого «накладання» нового на уже сформований за радянських часів стереотип викладання дисципліни. Зазвичай, удосконалення окремих дисциплін здійснюється шляхом збільшення кількості питань, що включаються в навчальну програму дисципліни без належної глибини її викладання. Превалювання екстенсивного шляху удосконалення навчальних предметів призводить до роздування їх програм. Висновок — навчальні програми всіх дисциплін мають бути «проінвентаризовані» на предмет проблематики, яка, зазвичай, дублюється в різних курсах без належної глибини.

Серйозного вивчення потребує дослідження структурного співвідношення базових (професійно-орієнтованих) та загально-освітніх дисциплін та їх логічної послідовності. Вивчення структури навчальних планів, свідчить про значне їх «замусорювання» дисциплінами нефахового спрямування (до 70 %).

Найбільш актуальною та важливою проблемою викладання фахових та професійно-орієнтованих дисциплін є їх відірваність від практики та висока «затеоретизованість». Таке явище обумовлено, перш за все, відірваністю викладачів від виробництв, відсутністю стажувань на виробництві. В університеті деякі викладачі займаються консалтинговою роботою та мають прямі зв'язки з виробничими компаніями. Часто практика починає випереджати науку, яка формується у вищих навчальних закладах. «Наука заради науки» без практичного використання більшості отриманих знань не стимулює студентів опановувати матеріал, який здебільшого не використовується в реальному житті.

На мою думку, потрібно з третього-четвертого курсу впроваджувати проекти по виконанню наукових розробок силами студентів під керівництвом викладачів з ВНЗу для компаній за їх замовленням. Такі розробки можуть бути в рамках тематики, за-

пропонованою університетом або підприємством з укладанням відповідних договорів. Роботи можуть носити колективний характер і зараховуватись як курсові роботи (або дипломні роботи). Наукові проекти можуть бути як в рамках однієї кафедри (або наукової дисципліни), так і міжкафедральні проекти, якщо досліджувана проблема знаходиться на стику окремих наукових напрямків. Зацікавленість виробничих підприємств у студентських наукових розробках ґрунтується на їх дешевизні, а з іншого боку, зацікавленість навчальних закладів у подібному «науковому тандемі» пов'язана з посиленням практичної направленості навчальних дисциплін, що викладаються у ВНЗ.

О. В. Перепадя, канд. юрид. наук, доцент,
кафедра теорії та історії держави і права

ПРО ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Науково-дослідна робота є однією з основних складових діяльності вищих навчальних закладів та, на наш погляд, основою участі у навчальному процесі не тільки професорсько-викладацького складу, а й студентства.

Однак, наш досвід показує, що студенти КНЕУ часто не розуміють суті та необхідності науково-дослідницьких пошуків, а тому ставляться до такої діяльності як до звичайного реферування матеріалів, що вони їх віднаходять у спеціальній літературі чи наукових виданнях. Це, звичайно, негативно впливає на якість підготовки фахівців у нашому навчальному закладі. Дещо покращити ситуацію на факультетах має робота проблемних груп та наукових гуртків. Наразі, однак, важко сказати, чи буде досягнута мета, з якою створювалися ці організаційні форми, чи виправдають вони себе на практиці.

На наш погляд, на даному етапі більш доцільно концентрувати діяльність проблемних груп та наукових гуртків з огляду на підготовку студентів до науково-практичних конференцій та написання ними курсових та дипломних робіт. Водночас пропонуємо під час цієї роботи досліджувати теми в рамках загальнофакультетської або кафедральної наукової тематики. Саме у такий спосіб можна інтегрувати різні види пізнавальної діяльності студента, оскільки її результат є категорією, що не тільки оцінюється, а й може мати цілком матеріальне завершення (у вигляді пуб-